

การใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบ อิสลามของนักเรียนมุสลิม โรงเรียนบ้านระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

สวดยะห์ หาแว *

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เพรศคอทท์ **

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม ก่อนทดลอง-หลังทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามของนักเรียนมุสลิม โรงเรียนบ้านระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 56 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 26 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้ Paired t-Test

ผลการวิจัย พบว่าหลังการทดลองของกลุ่มทดลองในการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง และโดยประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเมื่อมาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมมีความแตกต่าง อย่างมีนัยทางสถิติ 0.05

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน มีวิวัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของมนุษย์โลกและของสังคมไทยด้วย ซึ่งองค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (Unesco) มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาประเทศทั่วโลกกำลังเป็นไปอย่างไม่มี ความสมดุลกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมทั้ง 2 ด้าน คือด้านจิตใจและวัตถุ และได้มีประกาศในปี พ.ศ. 2534-2540 เป็นทศวรรษโลกแห่งการพัฒนาวัฒนธรรม โดยเน้นที่การกำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้โดยให้ผู้คนตามที่สังคมโลกต้องการ คือได้คนที่เป็นทั้ง “คนดีและคนเก่ง” นั่นคือเป็นคนที่มีความเข้าใจในสถานการณ์รอบข้าง เข้าใจองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง สังคม

และวัฒนธรรม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงต้องให้มีการพัฒนาจิตใจ ค่านิยม วินัย ความคิดและสติปัญญา ให้ลงลึกถึงพฤติกรรมทางด้านจิตใจ (กฤษฎา สาตร์พันธ์, 2546)

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการมุ่งพยายามพัฒนาความเจริญก้าวหน้า เพื่อให้ก้าวทันความเจริญของนานาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี ซึ่งการพัฒนาอย่างรวดเร็วนี้ส่งผลกระทบต่อให้คนในประเทศมุ่งแข่งขันกันเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ นอกจากนี้ยังมีการมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ละเลยหลักจริยธรรม ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศคือการพัฒนาคุณภาพด้านจิตใจของบุคคล และบุคคลสำคัญที่ควรให้การพัฒนาคือ “เด็ก” ดังที่นายกรัฐมนตรี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ดังจะเห็นได้จากกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้ให้คำขวัญวันเด็กประจำปี พ.ศ. 2558 ไว้ว่า “ความรู้ คู่คุณธรรม นำสู่อนาคต” ซึ่งตามหลักในศาสนาอิสลามก็ได้ให้แนวทางการอบรมบ่มนิสัย ที่สมบูรณ์แบบแก่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ไว้แล้ว จะเห็นได้ว่าที่มา วิธีการ และขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของหลักการดังกล่าวคือ ขั้นตอนการปลูกฝังศรัทธาให้กับเด็ก เพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นก่อนสิ่งอื่นใด และเป็นที่เข้าใจสำหรับชาวมุสลิมมาก่อนแล้วว่าอิสลามเป็นศาสนาแห่งประชาชาติ ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านระแวง ตำบลระแวง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยมีการประเมินคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ดี เก่ง และสุข ซึ่งพบว่าคะแนนที่นักเรียนทำแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน พบว่าได้คะแนนเฉลี่ย 42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน(?)

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่การทำวิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปลูกฝังทัศนคติที่พึงประสงค์และพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นประชากรในกลุ่มเป้าหมายนี้ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความฉลาดทางอารมณ์ มุ่งให้แต่ละคนมีความอดทน มานะ พยายาม สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ได้ ให้มีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่การยกระดับจิตใจให้เป็นผู้รู้จักคิด เชื่อมโยง อย่างผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้จักใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม ในการนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามของนักเรียนมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวิจัยนี้เป็นวิจัยเข้าสู่วิจัยรุ่นทดลองต้น ให้เป็นผู้มีวุฒิภาวะ โครงสร้างทางสติปัญญาในระดับใช้กฎเกณฑ์และระเบียบทางสังคม เป็นผู้รู้จักการใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการประยุกต์ใช้โปรแกรมเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต เพื่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามของนักเรียนมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

2. ศึกษาเปรียบเทียบผลการประยุกต์ใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิตกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามของนักเรียนมุสลิม โรงเรียนบ้านระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี (ดูผมจะสืบสนอยู่ครับ สีแดงนี่คือที่ผมเข้าใจตอนที่มีการสอบ แต่หากเป็นการประยุกต์ใช้โปรแกรมของกรมสุขภาพจิตส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการใช้หลักการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามซึ่งแสดงในตารางข้างล่าง ก็ช่วยยืนยันและปรับเนื้อหาที่ผมแก้ไขทั้งหมดตามนั้นด้วยนะครับ)

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม(?) หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. นักเรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม(?) หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง(Quasi-Experimental Design) แบบสองกลุ่มวัดก่อนหลังการทดลอง (Pretest-Posttest and Control Group Design) ประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านระเว้ง และโรงเรียนบำรุงอิสลาม (อนุบาล) อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling technique) กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านระเว้ง จำนวน 26 คน กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนโรงเรียนบำรุงอิสลาม (อนุบาล) จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีจำนวน 50 ข้อ ครอบคลุมปัจจัยสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามพัฒนานี้ขึ้นโดยประยุกต์ใช้โปรแกรมเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตกับหลักการคำสอนของศาสนาอิสลามที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม มีจำนวน 10 ข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงด้วยการวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Item Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือดังกล่าว ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือแต่ละ

ข้ออยู่ระหว่าง 0.69 -1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของ Hambleton, R.K., (1980) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .85

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้วิธีทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูสต์ (Paired t-Test)

อ้างอิงด้วย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. กลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.4 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.7 และผลการเรียนมีเกรดเฉลี่ย 3.00-4.00 คิดเป็นร้อยละ 73.1 ในการทดลองใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลองพบว่า ด้านดีมีค่าเฉลี่ย 2.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 ด้านเก่งมีค่าเฉลี่ย 2.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 และด้านสุขมีค่าเฉลี่ย 2.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และหลังการทดลองพบว่า ด้านดีมีค่าเฉลี่ย 2.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 ด้านเก่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 และด้านสุขมีค่าเฉลี่ย 2.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และแบบประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม พบว่าหลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่อายุ 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.0 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 ผลการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00-4.00 ร้อยละ 90.0 ในการใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลองพบว่า ด้านดีมีค่าเฉลี่ย 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 ด้านเก่งมีค่าเฉลี่ย 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 และด้านสุขมีค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และหลังการทดลองพบว่า ด้านดีมีค่าเฉลี่ย 2.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 ด้านเก่งมีค่าเฉลี่ย 2.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 และด้านสุขมีค่าเฉลี่ย 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 และแบบประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม พบว่าหลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง (ไม่เข้าใจว่าทั้งสองแบบที่ผมมาร์คไว้เป็นสีแดงนี้เป็นชุดเดียวกันหรือเปล่าครับ คือเป็นแบบที่พัฒนาขึ้นโดยประยุกต์ใช้แบบโปรแกรมเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม หากใช้ก็คงต้องปรับในส่วนนี้ใหม่ให้สอดคล้องกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น)

การเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ โดยการประยุกต์ใช้โปรแกรมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามของนักเรียนมุสลิม

คะแนน	n	ก่อนการทดลอง		t	p	หลังการทดลอง		t	p
		\bar{X}	S.D.			\bar{X}	S.D.		
ความฉลาดทางอารมณ์									
กลุ่มทดลอง	26	137.58	15.95	0.06	0.95	144.15	13.48	1.60	0.12
กลุ่มควบคุม	30	137.43	16.79			139.33	10.16		
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม									
กลุ่มทดลอง	26	38.50	4.86	0.29	0.77	46.61	2.07	6.75	0.00
กลุ่มควบคุม	30	39.06	3.72			39.20	4.87		

จากข้อมูลที่แสดงในตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองการ ภายหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอารมณ์และฝึกให้รู้จัก ทำความเข้าใจ และควบคุมอารมณ์ต่างๆผ่านกิจกรรม

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประยุกต์ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลาม หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเกิดการเปลี่ยนแปลงเริ่มมีการใช้เหตุผลประกอบการยึดหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และสร้างจริยธรรมเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลการกระทำของตนเอง (ปรับย่อหน้านี้ตามแนวย่อหน้าข้างต้นหากเห็นด้วยตามที่ผมระบุ)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับที่สูงขึ้น เช่น ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งการศึกษาวิจัยที่กำหนดให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน

และร่วมการประเมินนักเรียนถึงการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม เพื่อเป็นการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบอิสลามที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านระเว้งและโรงเรียนบำรุงอิสลาม (อนุบาล) ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ เพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปตามแผนงาน และใคร่ขอขอบคุณคณาจารย์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์เป็นอย่างยิ่งตลอดช่วงของการทำวิจัย

บรรณานุกรม

กฤษฎา สารพันธ์. (2546). ผลการใช้โปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์กรุงเทพมหานคร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
กรมสุขภาพจิต. (2543). **อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
โครงการพัฒนาสติปัญญาเด็กไทยวัยเรียน. (2557). **สถานการณ์ปัญหาสุขภาพวัยเรียน**. กรมสุขภาพจิต. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2558, จาก <http://www.dmh.go.th/downloadportal>.
Hambleton, R. K. "Test score validity and standard-setting methods." In R.A. Berk (Ed.), **Criterion-referenced measurement: The state of the art** (pp. 80-123). Baltimore: The John Hopkins University Press, 1980.

- สบายแล้วครับ
- ผมได้ปรับแก้ **wording** ในรายละเอียดไว้ตลอดทั้งเอกสารแล้ว และมีข้อสังเกตต่างๆไว้ให้แล้ว ลองพิจารณาข้อมูลตามการปรับแก้โดยเทียบจากของเดิมอีกครั้งนะครับ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับผมเสมอไป ผู้วิจัยจะรู้ดีกว่าผม
- น่าจะเพิ่มข้อมูลในบรรณานุกรมให้มากกว่านี้
- ดูว่าเอกสารที่เราจะส่งไปเสนอให้เขาคัดพิจารณาให้เขาตีพิมพ์เขากำหนดความยาวไว้อย่างไร ไม่แน่ใจว่าของที่ทำมานี้จะได้รับความยาวตามกำหนดหรือยัง
- อาจพิจารณาเพิ่มตารางแสดงสาระสำคัญของก็ได้ และอภิปรายเพิ่มเติมความเหมาะสม